

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt. **Egyes szám ára 10 kr.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 2 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szó után 1 frttal több.

50%.

Elértük Isten kegyelméből és városatyáink különös jóhajlamából a városi pótléknak 50 százalékát. Illő, hogy e félszázados fordulópontnál megállapodjunk és komolyabb megfontolás tárgyává tegyük városatyáink ga(rá)zdálkodását a mi zsebünkre.

Mig az országgyűlésen napról-napra halomszámra érkeznek a kérvények a földadó leszállítása iránt, és annak valamely más, eddig kevésbé érintett, vagy jobban kiváltságolt adónemre való átváltóztatását szorgalmazzák: addig Nyitra városában csökönös következetességgel halad előre, magasabbra a községi pótlék hévmérője, mignem eléri azt a pontot, mely a megélhetési módot leforrázza, teljes lehetetlenné teszi. Mindinkább összéb és összéb szorul gégenk körül a zsineg, s mint a fuldokló aszthmatikusnál, egyre nehezebbé teszi a lélekzést.

Mi hasznunk van nekünk abból, ha az állami adót másneműre változtatják, midőn községi autonomia címén oly magasra hágtunk, hogy az adófizető polgárnak szédül bele a feje s nyitott szemmel nem mer maga alá tekinteni. Egyik tisztelt barátunk csak nemrégiben mutatta ki e lapok hasábjain, hogy a polgármester

ur 175000 frt felvételével akar pénzt szerezni a városnak, hogy a község bonyadalmas masinája könnyebben forogjon, s hogy a könnyelműen megszavazott költségvetésnek betömje egyre jobban tátongó száját. Urak, ti ott a városházán, ti azt nem tudjátok, hogy mit tesz az ötven százalék. Nagy résztek községi pótdát nem is ismer, ennek a tehernek a súlyát nem érzi, s így nem is képes kellően mérlegelni azt a felelősséget, mely a községi adónak rohamos emelkedésével összekötte van. Állami, megyei, községi tisztviselők, tanférfiak ülnek Nyitra város capitoliumában, kik a községi pótdátmentességnek teljes üdeségét élvezik. S még azok is, a kik a város atyái közül osztoznak e teherben, alig bírják kellőleg mérlegelni azt, mert — elég sajátzerű — az adónak bizonyos fokig az a tulajdonsága van, hogy *minél kisebb, annál nehezebben lehet elviselni.*

A városházán vagyonosabb polgártársaink közül többen, kik osztozkodnak is a közterhekben: hol a megyével, hol a várossal állanak üzleti összeköttetésben, függésben, vagy az államtól bizonyos előnyöket élveznek: ezek könnyebben rábírhatók, hogy a nyitrai szalonokban megállapított adócenzust megszavazzák. Hiszen ha vesztenek is valamit a vámon, hát be-

hozzák ők azt a réven. De még azon vagyonosabb városatyáink is, kik semmi-nemű előnyökben sem részesülnek a nevezett tényezőktől, ezek sem hasonlíthatók össze a földhöz ragadt szegénnyel: mert mindig igaz marad az, hogy könnyű gazdag embernek adót fizetni (mig t. i. a fokozatos progresszív adó behozva nincsen.)

Mi nem hagyjuk figyelmen kívül, hogy a városházán sok üdvös újítást hoztak, mely a közjónak válik előnyére. Ott van a csatornázás, a kövezés, gázvilágítás: de kérve-kérjük a város képviselő-testületét, hogy szabjon már egyszer határt a lelkiismeretlen költségeknek és ne srófolja fel a terhet oly magasra, hogy azok, kiknek vállaira az nehezedik, összeroskadjanak alatta.

Ne hivatkozzanak itt más városokra, a hol ugyanannyi, vagy tán még nagyobb a percent, mint Nyitrán; mert ha másutt elevenen megnyúzzák az adófizető polgárt, nem kell okvetetlenül, hogy nálunk is ugyanaz történjék. Aztán meg nálunk nincsen annyi mozgó tőke, nincsen annyi szolid földalap az adófizető polgárok lábai alatt, mint másutt. Mert ritka város olyan szegény, mint Nyitra, ritka városban van oly fényes nyomorúság, mint éppen minálunk. Azért a városatyáknak

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A mi jó öregünk.

Irta: Mittuch József.

Hej kedves, örök vidor Józsi bátyánk — mióta utolsó csendült porhüvelyed fölött a milleji torony síró harangja, megtértél őseidhez a szittyá hősökhöz, hol a rhabonbánok, gyulák s a kelevézes, tegzes hunnvitézek körében regéled tovább a csodás meséket; hcl Bendeguz, Töhötöm apánk nyargalva kergetik hófehér méneken a futó csillagot, amottan messze, magasan a vitézek, hősök örök honában.

Ott ülsz csodált vitézeid között az örök zöld Tuba-fák illatos árnyában, s bámulva hallgatod az örök ajkáról itt a földön megkezdett regés meséidet.

Kivittek téged is a túskevényes temető régre, hogy ott a szélültette réti virág illatos szirma alatt hosszú pályád után örökre megpihenj! Csak emléked él még az itt hagyottak szívében s lelkünk el-elzarándokol pázsitos halmodhoz, hogy ellesse, meghallgassa lelked szép álmait.

Tudom áldomás, ünnepi tor volt Hadúr

fényes egében, midőn te, mint a szittyavitézek tán utolsó sarja, igaz, hamisítatlan vére megjelentél a megdicsőült vitézek csillagfényes honában, kik ott ülnek királyi székeken a rezgő szivárványok fölött, s homlokaik körül lobog a tündöklő csillagokból font lángkoszorú.

Kedves jó öregünk, igazi szittyá volt. Petyhüdt, vén ereiben öreg napjaira is pezsgett a hősi vér; lángra lobbantak mindannyiszor már-már kialvó szemei, ha lelkében fölcillantak az átélt véres harcok régi képei. Büszkén, nemes önérzettel mutogatta forradt sebeit, melyeket ott szerzett valahol a csaták hevében s gúnymosolylyal nézte a korcsnemzedéket, mely csak kupát tud üríteni — a szegény hazáért.

Végig harcolta karddal az oldalán a 48-as időket, farkas szemet nézett a muszka sereggel s a világsi lelketelő napok után beállott közvitéznek az egyház seregébe, mely oda rendelte utóbb a milleji szegény eklézsia parancsnokává. Rohamokat intézett időről-időre a szomszéd parochiákra s a csillogó karcos kupa csengésénél elmondta ezerszer is a véres napok meséit.

Szerették mindenütt, mint jószívű, jókedélyű öregot különösen azért, hogy ismerte a tréfát, nem is volt rá eset, hogy kizökkentették volna mosolygó, virágos kedélyéből.

Jóizú humora fölelevenítette az egész társaságot, különösen ha összekerült a lengyeli pap-pal, ki mókáival sokszor bolonddá tette az öregot, de azért szerették egymást, mint jó barátokhoz illik s nem is vette zokon a lengyeli, ha jó öregünk csak «Kutya lengyeli»-nek titulázta.

Az amugy is kedélyes magyar életet igazán borssal, sóval megfűszerezte a két jó cim-bora s valódi ünnep virradt ráuk, ha a lengyeli fölolvasott egy-egy részletet «göcseji zsoldároknak címzett, rigmusokba szedett vaskos könyvből, mely kifigurázta, kimókázta az öreg bácsinak kalandteljes életét. Tenyerébe mélyesztette olyankor ősz fejét, mosolyogva hallgatta az ékes rigmusokat s csak végén csattant meg rövid kritikája: régen mondom én, Ferkó öcsém, hogy kutya pap vagy te — de nem lehet harag, vizsály belőle, az igazi szeretet pattogott így is minden szavukból.

Meg kell jegyeznem mindjárt a dolog elején, hogy a milleji eklézsianak csak egy sátoros ünnepe volt minden esztendőben, ha ez az esztendő mindjárt tíz évig is tartott volna: a bucsunapja, mely szerencsére egybeesett az öreg nevenapjával. Látott is a parochia ilyenkor annyi vendéget, hogy becsületére vált volna

kétszer is meg kellene gondolniok, mielőtt könnyelműen belemennének a pótlék-emelésbe, hogy őket a szegény adófizetők azon bizalma küldötte oda, melylyel visszaélni nem szabad; nem különösen akkor, mikor ők maguk a pótlék-mentesség jóleső meglegében sütkéreznek: de még akik egyenlően osztozkodnak is a teherben, gondolják meg jól, hogy a szegény ember nehezebben érzi az adót, mint a vagyonosabb, s hogy nagy felelősséggel jár, ha valaki a saját kényelmére földhöz ragadt polgártársait is megrakja teherrel. A vagyonos ember könnyebben engedheti meg magának az aszfaltjárdát mint a szegény, de nem méltányos, hogy ami a gazdagnak jól esik, abban vegye ki részét a szegény is, mert hiszen ennek is kényelmére van. A szegény embernek nem annyira az aszfalt szükséges, mint inkább a kenyér.

Ellenkező esetben a polgárság okvetlenül azon meggyőződésre fog jutni, hogy nekünk a nagy urhatnáság felette sok pénzbe kerül, s hogy ezeket a passziókat más megfelelőbb módon megszorítani kell, ha nem megy másképpen, hát olyan gyökeres rendszerváltoztatással, mely Nyitravárosának teljesen megmástaná a képét. Mert nekünk nem okvetlenül nagy úri módon kell élnünk, hanem mert élnünk kell, hát szükség esetén úgy főgünk élni, amint tudunk, nem pedig aként, mint azt tudja Isten milyen klikkekben a mi rovásunkra megállapítani jónak látják.

A miniszter válasza. Wlassits Gyula kultuszminiszter meginterpelláltak, hogy miként lehetséges az, hogy a kath. lelkészek kongruáját már több mint egy éve rendezik s meg mindig nem jutott dűlőre. A kultuszminiszter ő exciája pontosan elő-orolta, mikor adatott ki ez ügyben ő felségétől az I. II. III. IV. V. s mit tudom én hanyadik rendelet meg, de azt nem jelölte meg oly pontosan, hogy a kongrua rendezést mi tette oly hosszavá, hogy az már Isten különös jóvoltából akár 10 éves jubileumát is megünnepelehetné; hanem homályos frázisokban, tömjenezésben aradozott. — Egyet megtudtunk belőle és ez abból

barmely csárdának. Aztán eltartott ez a jó nap két három napig is s nem bánta meg senki, ha az ünnep végén lehorgasztott fővei bucsuzott a jó öregtől, mert kimulathatta magát amugy magyarosan a szelldombos határ derék papjánál.

Midőn oda készutem arra a kedves tájra, sziverősítőnek, emlékeztetőnek elhagyott honomra hoztam magammal szülőföldem híres különlegességét, egy kis boroviczkát. Ha pálinkás tótnek tituláznak minket, legyen legalább jogcímök hozzá s lássa az a finnyás nyelvű magyar testverünk, hogy olyan pálinkát még az ő barackja, meggye sem ad! S csakugyan szörnyű módon kezdtem tapasztalni, hogy a tót pálinka jól esett a magyar gégenek is, mert rövid idő alatt kikostoltak az utolsó csöppig.

A jó öreg bácsi is megszimatozta szagát, fogta hatalmas husángját, fejére tette széles karimájú szalma kalapját — és elindult a felfedező útra.

Még alig tette be a lábát a kavicsos kertbe, máris hallható volt követelő hangja: hadd lám öcsém uram azt a tót pálinkát! Büszkén odaraktam eléje a pityóka alját, mert tudtam, hogy dicsőséget szerkesz vele messze földemnek.

Csoppenként kóstolta az elfáradt öreg, mosolygó ábrázattal esettengedett nyelve hegye-

all, hogy a atin kath. lelkészek felségézésére évi 10.000 frtot vett fel az állami költségvetésbe, mert — úgy mond — több lelkész a püspöki kar nem ajánlott neki segélyezésre. — Megünyvással vesszük a miniszter ugyan nem egészen világos, de talán mégis oda célzó kijelentéséből, hogy a congruasegélyvel a katolikusok saját vagyoni forrásaiból — remélhetőleg idetartozik a vallásalap terhére felvett 400.000 frt is — a maguk hatáskörében intézkedhetnek. A püspöki kar állás foglalásának eredménye ez, mely bölesen nem akarja magát megadóztatni oly pénztárba, melylyel az ország katolikusainak bizalmi férfai nem rendelkezhetnek. Csak aztán kívánatos volna, hogy ezek competens tényezők által állítassanak össze, s kívánatos még, hogy az ügyrendezés ne nyuljon oly hosszúra, hogy mihamarább megülje 25 éves jubileumát.

Egy ifju levele.

A minap kezünkbe került egy levél, melyet egy, ez időszerint magasabb tanulmányokkal foglalkozó fiatal ember írt hugához, annak a bérmláshoz való járulása alkalmából. Oly tanulságos e levél és stilisztikai szempontból is olvérvezetes, hogy, éppen most a bérmlás napjaiban, jónak látjuk azt szélesebb körben is megismertetni, azon meggyőződésben, hogy nem egy olvasónk épülni fog az ifju érett gondolkozásán és hitbéli melegségén, melylyel hugát az élet iskolájára előkészíteni iparkodik. Szól pedig a levél ekképen:

Kedves kis nővérem!

Edes anyánk megírta a minap, hogy te néhány nap múlva a bérmlás szentségében fogsz részesülni, s én e fontos alkalmat el nem mulasztathatom, anélkül, hogy én is hozzá ne járuljak ez ünnep emeléséhez; s ezt annál inkább teszem, mert testvérem vagy s mert a te üdvöd nekem is szívenem fekszik. Ha pedig ez így van, akkor bizonyosan nem nézhetem öbte tett kezekkel s néma ajakkal, hogyan teszed meg lelki életed ez egyik fölépését, melytől — ki tudja, nem függ-e örökké tartó életed minősége.

Bérmlás csak egy van az ember életében, épügy, mint az angyal is csak egyszer zavarta föl s nyitotta meg a betegek számára évenként az evangéliumi csodás gyógyfürdőt. Ha most nem, soha többé talán. Képzeld el, mintha egy király megnyitná kincsesházát egy napra, hogy a ki csak akar, legyen kincseiből annál többet, mennél több zsákot visz be magával, hogy aztán egész életére elég gazdag legyen. Épen úgy nyitja meg az Isten is szellemi kincstárát a bérmlásban és megengedi, hogy annál több kincset vegyünk magunknak, mennél többet birunk

vel, vegre kitört belőle a magasztalás árja s menten alázatos instanciával fordult hozzám, hozassak számára 3—4 liter ilyen mennyei nektárt.

A megbízást legnagyobb készséggel teljesítettem.

Bucsuzás közben meghitt bennünket fábéli bucsujára hosszú lére eresztve ki lesz ott, honnan jönnek a vendégek, mit kapunk ebédre, utoljára elárulta azt is, de csak úgy suttyomban felfulre, hogy az inspector hoz neki egy teljesen elkészített, fölpiperézett hamisítatlan balatoni fogast; ehhez aztán az a trencsényi liquidum s leszen olyan áldomás, hogy Lukullus kolibri nyelvastétomával elbujhatik mellette.

Nemsokára megjött a boroviczka. Akartam is azonnal egy gyorsabú stafétát kuldeni vele, de a lengyeli papnak gonosz terv szülemlett meg az agyában.

Hallja! csináljunk bolondot az öregből!

Az «öreg» meg a «bolond» szó, mondhatom nem igen csattanósnak látszott, de látva jó papom arcán a lesugárzó örömet — beleegyeztem.

Kíváncsi voltam magam is, az elkövetendő bolondságra.

Tudja mit teszünk?... Nos? — Küldje el neki a pálinkát, aztán írjon egy levelet s ir-

az előkészített zsákokba folvenni. Ha most meg nem szedjük magunkat, a kincstár örökre bezárul és csak sok folyamodással kapunk egyenkint abból, a mit azon az egy — de áldott s fontos — napon, bőviben s egyszerre megszerezhetünk volna. Ha ki már most ezt így meggondolja, az nincs az eszén, ha jól el nem készül, ha jó tágra meg nem nyitja szívet, hogy mentül több nap-sugárt fogadhasson az örök Naptól magába.

Es ez az, a mire, kis nővérem, buzdítani akarlak. Ne elégedjél meg azzal, hogy előtte való este épen csak meggyónsz: nem elég a mocskokat lemosni: a mocsok helyébe dísz kerüljön! És ezért kérlek, gondolj e napokban többször — ne arra, micsoda ruhád lesz, ki lesz a diakonus vagy mi, — hanem a nagy lépésre, a te lelked életének egyik legfontosabb percére. Gondold meg: e készülettől függ, mily mértékben léssz részese a bérmlás szentségének. A bérmlást megelőző nap igen jól tennéd, ha a szokottnál kevesebbet beszélve, buzgó összeszedtettség és gyakori fohászok által magadnak — zsákokat varnál, lelkileg persze: készülnél minél nagyobb mértékben venni a Szent Lelket.

De ne elégedjél ám meg holmi frázisokkal, külsőségekkel, hanem fogd föl a dolgot, a menyire serdülő elméd engedi, tisztán, tud mit téssz, midőn bérmláskozol. — Lásd mi mind arra vagyunk teremtve, hogy ez életet mint valami vizsgát, kiálljuk s eszerint vagy örök mennybe, vagy örök tűzbe jussunk. Az bizonyos, hogy te is, avval a szemekkel, melylyel most olvassz, avval a kézzel s ujjakkal, melyek e levelet tartják, avval az eszeddel, melylyel most gondolkozol, nem is nagyon hosszú idő múlva vagy az angyalokat, sz. Máriát s az Úr Isten kimondhatlan, változatos szépségét, — vagy a pokoli tűz égetését, az ördögök társaságát, az elpusztultak káromkodásait fogod érezni. Két cél áll előttünk, egyiket mindenestre elérjük: vagy örök menynekző, vagy örök kintpad! Minden ember választhat s odamehet a hová akar. Te is. Hogy melyik utat választod, azt tudom; mert olyan gonoszság csak a pokolban s a pokolból van, hogy valaki készakarva az örök karhozatnak adja magát. Mindenki, a ki nem bolond vagy ördög, a mennybe szeretne jutni; de elég-e ez?

Tudjuk, hogy mit mondanak a Szentek: alig 20 ad része az embereknek kerül csak a mennybe. Mikor sz. Regis azt prédikalta a szabadban, hogy az emberek úgy hullanak a pokolba (oly sűrűn), mint a közeli erdő falevelei: egyszerre az egész erdő minden falevele a földre csapódott! Krisztus maga mondta: könnyebben

ja meg benne, hogy ez idén nagyon drága a pálinka — ismeri az öreget, ha nevenapja alkalmával átadja neki a levelet, kerülgetni fogja a guta, a summa hallatára.

Leültem, s megirtam magamnak a következő levelet: Kedves fiam! Itt küldöm a kert 3 l. boroviczkát. Ez idei első minőségű termés, de meg kell jegyezmem, hogy ez idén jóval drágább a rendesnél. Nagyon kevés bogyo termett, azért hat forinttal számítja literét a zsidó! Ha kell több — küldök!

Igy fölfegyverkezve a levéllel, elindultunk a milleji bucsura. Az öreg bácsi már ott várt a kifeszített sátrak között s igazi örömmel bevezetett házába.

A fehér asztalon ott diszlett már a fonott pálinkás üveg s körülötte a csiszolt kis kupicák!

Az első kortynál meggratuláltuk az öreget, ki jóleső élvezettel szürcsölgette a borokat egyre hajtogatva, hogy minden csöppje aranyat ér s magasztalásában tullicitált még a legfinomabb tokaji aszun is.

Ad vocem amice, hát mivel adózom?

Szinlelt komolysággal kezébe nyomtam a levelet s lestük a hatást.

Átolvasta, de nem igen hihetett szemeknek, mert orrára bigyesztette a rézkarikás csipetűt

megy egy teve a tűfokán keresztül, mint egy gazdag — azaz egy olyan, a ki bármilyen teremtett dolgot Isten parancsai elé tesz — a mennyek országába. S ismét: A mennyek országa erőszakot szenved és csak azok, a kik erőszakot használnak, ragadják azt magukhoz. Ha tehát ily nehéz a mennybe jutás, ha te azt elgondolod, hogy húszszor valószínűbb, hogy te a pokolba jutsz, mint hogy a mennyországba: nem fog-e méltán el a félelem? Félelemmel s rettegéssel műveljétek üdvösségeteket, mondja sz. Péter. Nehéz állhatatosnak maradni, ime a szent Apostol Judás elesett, az első pápa, sz. Péter, halálos bűnbe esett s ha meg nem tér, elkárhozik: igen, a legfőbb teremtvény, a világosság anyaga, az égi hadseregek fővezére, Isten legelső barátja: Lucifer — megesett, ördögé lett... és mi: gyöngye teremtések, állhatatlan emberek ne féljünk, ne rettegjünk, ha lelkünk jövőjére gondolunk? Hol leszél te 80 év múlva? Ki tudja, nem fogod-e fogaid — csikorgatva, kérni te is Ábrahámot, adjon csak egy csepp vizet a kinyitott enyhítésére, melyek pedig ezentúl örökké tartandók!? Lehetetlenek nem lehetetlen; sőt 20-szor valószínűbb, mint az üdvözülés. Mindazonáltal az üdvözülés sem lehetetlen, de nehéz, nagyon nehéz! És mégis meg kell lennie és hogyha ezer véres halál vezetne is csak oda, el kellene ezt is viselni, ha azt az örökkévalóságot nem akarjuk, a melyben minden pillanat nehezebb, mint 1000 földi kinpad-halál.

Mit tegyünk tehát, hogy ezt a nehéz munkát véghez vigyük? Hogyan víjuk ki magunknak ezt a csak nehezen elérhető koronát? Bizony a magunk erejével ez lehetetlen! Gondolj csak arra, mily nehéz magunkat csak kis dologban is legyőzni! Hát még mily nehéz olyan ellenségeket legyőzni, a milyenek a test, a világ, az ördög! Az ördög nem nyugszik egy pillanatra sem, és ha mi csak egy percig is elvesztjük erőnket: megmarkol és rabságába békózik! Ah, ha tudnád, mennyire gyűlöl az ördög, hogyan tanácskozik társaival is, hogy kikeresve leggyöngébb oldalakat: ott támadjon s kerítsen meg! S nem kevésbé áll a világ üdvöd útjába. Te a világban — mint egy macska oroszlanok közt, mint egy alvó gyermek örvényes meredély szélén: mindenünnen személyek, tárgyak vesznek körül, melyek úgy látszanak, mintha a javadat, kényelmedet keresnék, de valójában lelked üdvére esküdtek össze; a rossz társaságok, újságok és képek, a rossz társaságok, a hitetlen vagy erkölestelen társadalom, egy minden tekintetben romlott világ ront rád, s ha csak a kisujjadat

is oda enerészed adni a világi kéjláznak: megragadják a karodat és kitépik szivedből a hit s az erkölcs csiráit. Hány nő lett egészen hitetlen, a ki pedig gyermekkorában talán még jámborabb s erősebb hitű lehetett, mint te? Hány jutott le olyan mélyen az erkölcstelenségbe, a ki ifjú-leány korában olyan tiszta volt, mint a lilium! Sok volt a kísértés és nekik önhibájokból nem volt erejük ellenállani s elesetek, most a pokolban elmélkednek arról, mekkora ellensége a világ az ember üdvének! — S a harmadik ellenség: az ember maga, a test, a rossz természet kevélysége töréssel, dacos ellenkezéssel, önszeretettel, vágygial oly dolgok után, a melyekre gondolni vagy azokat tenni tiltva van! Ha az ember nem küzd és harcol: a test legyőzi, épúgy az ördög s a világ is. És ezt, sajnos, naponta látjuk, az emberek legnagyobb része romlásának siet örvénye felé. Mit tegyünk hát, honnan vegyünk erőt egy ily nehéz harcra, mely egy egész hosszú életen át tart? Bizony, mi nem tehetünk semmi jót, annál kevésbé érhetjük el a mennyországot, emberi erőnkkel: Isten malasztja, azaz erő s bölcsesség szükségese.

És éppen ez a Szent Lélek, ő az erő, a melylyel s a melylyel egyedül vagyunk képesek lelkünket erősíteni. Ez a mennyei Erő ez az Állhatatosság, ez az Okosság szükséges, hogy kibírjuk a nehéz bajvívást, mert katonáskodás az ember élete a földön, mint a Sz. Irás mondja. Ha tehát a mennybe akarunk jutni, erre a sz. Lélekre okvetlen szükségünk van. És ime, a kincstár, a hol ily fontos, ily végtelenül fontos erőt ingyen osztogatnak, pár nap múlva számra megnyílik: a bérálás szentségében egyszerűen annyit kaphatsz, hogy gazdagon malasztban könnyen fogsz egész életeden át harcolhatni, ha ezt az alkalmat, mely egész életeden csak egyszer kínálkozik, buzgó készüllet és méltó fölvetél által fölhasználod. Ki tudja, megadja-e az Isten azt a kegyelmet még valaha, a melyet most kínál, de esetleg szárazságod, közönyösséged, talán hanyagságod miatt visszavonni kénytelen? Igen nagy mértékben megkönnyebbíti a jó fölvetéle e szentségnek a lelki harcot, ha e lépést úgy teszed, a mint a Sz. Lélek kívánja: igen sok gyöngeségtől mentheted meg magadat előre. Mert ez a szentség főképen az Erő szentsége, mely az embert erőssé teszi Isten szolgálatában. A bérálás jó előkészületétől függ jó részt a bérálás jó fölvetéle, a jó bérálástól függ a mi erőnk s képességünk a jóra, ettől pedig állhatatosságunk s örök üdvözülésünk. Látod, mily fontos az, hogy jól elkészülj!

Hogy pedig jól készülhess, adok néhány jó tanácsot 1) járj e napokban különösen Isten jelenlétében, 2) gondolkodjál, 3) ajáld magad különösen a B. Sz. Máriának. — Az elsőt úgy értem, hogy gyakran fohászkojjál Istenhez, engedje e lépésedet jól tenned: gondold gyakran a nagy jóra, melyet kapsz, midőn lelkedet az Isten Lelke megtölti, ha valamikor — úgy kiváltképpen e napokban őrizkedjél minden hibától különösen 2 vétektől, mely a Sz. Léleknek leginkább elzárja az utját: a kevélységtől és a VI. parancs elleni vétektől, még gondolatban is; gyakorold buzgón a szelidség, hű engedelmesség, ima s munkaszeretet erényeit: készíts lelkedben méltó lakhelyet a Sz. Léleknek, úgy hogy ennek a te lelked lakása tessen s ő onnan soha ki ne költözzék. — A második a gondolkodás. Ha körülményeid engedik — akár a sz. mise alatt is — szentelj ez utolsó napokban 1—1 negyedórát arra, hogy bizonyos lelki dolgokat pl. a halált, az ítéletet, a pokolt, a mennyet, a kísértéseket, a bűn gonoszságát s kárhózatot következményeit, — nyugodtan s okosan megfontolj, magadnak föltételeket teszesz, ezeket fölírod s az Úr Istent kéred, hogy jó halált adjon stb. Ajánlom, olvasd e napokban szabad idődben jámbor könyveket, különösen a bérálást megelőző napon. S e jámbor gyakorlatokat azonkívül is használd, persze csak itt-ott, nehogy a kedved elmenjen tőle, és ha időd van; különösen sz. áldozások elbűstéin.

A harmadik s ez a legfontosabb, az, hogy határozd el magad arra, hogy te a B. Sz. Máriának egész életeden át mindig buzgó, sőt egészen kiváló tisztelője léssz. Lásd okokat erre fölösleges hoznom: minden Mária-könyv, igen, az egész egyház tele van szűz Mária dicsőségével s avval, mely hasznos a B. Szűz Mária tisztelete. Én azt hiszem, a hiten s a lélektisztaságon kívül az ember legnagyobb java: a Sz. Szűz szeretete. A ki Sz. Máriát szereti, tiszteli: az biztos, az el nem kárhozik. És ha még oly nehéz is az üdvözülés, itt van egy tapasztalásbizonyított biztos eszköz: a ki Sz. Máriát szereti, annak meg nehéz az elkárkozás! Sőt a mig az ember őt meg nem tagadja, el sem kárhozhatik. Ezt mondja valamennyi egyházatyja, valamennyi lelki író, valamennyi szent; ezt tapasztalja mindenki, a ki Sz. Mária kiváló tiszteletére szánja el magát.

Lásd, tekints csak magad köré. Nézd körötted a világ, ezernyi kigyó-csábjaival, előttd az ördög csel-hálóival s a kész láncokkal: ennyi ellenség közt hová fordulsz? Előttd az élet, a

s így böngészte az irott malasztot. A 18 frt fölforraltá ereiben a vért, földhöz verte az ártatlan papirost s ékes szavakban tört ki belőle a háborgó érzelem. Hogy a héti sörényes fene enné meg a tót pálinkáját! Hisz 18 frton vehettem volna 4 akó bort az argyilusát! — s szemlátomást rohamosan súlyedt jókedvének a hőmérője.

Szótlan, roszkedvű lett az öreg bácsi, mert a 18 frt iszonyatosan nyomta, a 48-ban már úgy is bezuott oldalát. Dühösen fölrántotta az asztalfalt s olvasni kezdte sorba a csengő ezüstöt.

Nem bírtam tovább, megmondottam neki, hogy ingyen küldték a tótok. No lássa öcsém! tudtam én, hogy csak a felső vidéken terem a magafajtájú derék legény, de azt is tudom, hogy ez a kutya lengyeli kauzansa mindennek! No de ha potya, hőrpintsünk a kedves tótok egészségére! A béke helyreállt, újra mosolygó lett a jó öreg arca. Közben gyülekezett a sokadalom, ki gyalog, ki hínón fordult beljebb a fára udvarába. Hahota, zsvaj járta az ekklezsiát, csak az öreg bácsi pislogott folyvást az ablakokba, nyugtalanul várva az inspektort, jön-e már az ígért fogással?

A lengyeli sarokba huzódva, szörnyen spekulált, valami új csinyen.

Végre megjött tuzesvérű paripán az inspektor.

Az öreg bácsi hajlongva fogadta az illusztris vendéget, meit meg volt nyugtatva, hogy megjött a fogas is. Kandi szemmel vizsgálta a kocsit, de a fogasra vallót semmit sem látott. Persze azt nem figyelhette meg, hogy háta mögött a lengyeli keményen hunyorogott inspektor uramra, — ki azonnal megértette a szeme járását.

Az öreg duzzogva oda sugja a lengyelinek: ugy-e mondtam Ferkó, cigány ember ez az inspektor? Na nézd meg, bolonddát tett a számár hallal!

Ugyan ne börzenkedj öreg! Megfeledezett róla. Mi meg amugy is, fogas nélkül is megélünk uriasan.

Sovány vigasztalás volt ez az öregnek, azért menten el is indult a Vica szakácsnőhöz, hogy bejelentse neki a suta hirt.

Ezalatt a lengyeli az inspektorral kisütötték a tervet s megtették a sürgős intézkedéseket.

Megüzenték a falu madámjának, hogy lóhalálban öltözzék föl a legcifrább ruhájába s jöjjen a fárara.

A Vicától meg kértek egy babos terítőt, aztán suttymban kiemelték a kocsiból egy hosz-

szukas skatulyát és ép ekkor megjelent az asszony, kit röviden, velősen kioktatott a lengyeli.

Aztán bekerültek a szobába, mintha mi sem történt volna. Nemsokára kopogás hallatszik az ajtón.

No!!! — dörög az öreg — gondolta még egy elkésett vendég. Keresztelés kérem alázattal — szól egy tompa hang a pitvarból.

No több nem is kellett az öreg bácsinak, dühösen rákiáltott a lábatlankodóra: Kotródsz te bolond vászonceléd! Nem megmondtam-e ezerszer, hogy reggel jöjj rivó porontyaiddal? S te most bucsunapján, nevemnapján egykor délután jössz boszantani? Szedd az irrhádat, mert kirugom azt a kopaszkepű ábrázatotat...

Erre már közbevágott a lengyeli: ej! ej öreg! még most sincs eszed? Hátha elpatkol az a poronty, vedd aztán lelkédre! Memento, hogy pap vagy!

Ez ugylátszik hatott az öregre, mert megbékülve, a sekrestyébe küldte az asszonyt.

Fogta a kulcsokat s elindult ő is nyomában meg az egész társaság.

Annyi egyházfia volt, hogy Rómában sincs több! A sekrestyében magára huzta a kellő ruhát s csöndes hangon kérdé, mi legyen a teremtés?

kegyetlen, fájó élet, itt-ott csillogó, de tán nagy-részt keserű jövőjével; rossz szándéku emberek, önzők, kárörvendők, irigyek rajai özönlenek körül: gondold csak el, mennyi szenvedni valód lesz életedben! Szeretteid meghalnak; te ki tudja micsoda kezekbe kerülsz; talán egész életed egy hosszú betegség, avagy tán egy hosszú lánc lesz a szenvedéseknek; te árván fogod magad érezni, s a mellett másrésről az igazságos Bíró haragja, a sátán dühös fogcsikorgatása, a pokol rémei fognak fenyegetni: szegény halandó, hová fogsz fordulni? Ó mi jó, mi boldog leszel, ha akkor egy édes, mosolygó anyai kép fölvidít, ha fájdalmaid közt egy résztvevő szülői szív vigasztal, ha egy édes Szűz kotozi be szegény, megmarcangolt szíved sebeit! Mily jó lesz birni a siron túl is egy reménnyel, birni egy őszintén szerető, a hű szeretetet hűen megháláló édes Anyával, a ki egyuttal elég hatalmas is az ördög, s a világ legyőzésére s a te megmentésedre.

Ha akkor Mária gyermeke vagy: nem kell félned a sátántól, mert ő megtaposta a Lucifer fejét; nem a világtól, hisz ő annak Királynője; nem a pokoltól, hisz «Mária gyermeke el nem vesztet»; nem a mindenható Bírótól, mert hisz ennek világokat alkotó s romboló akarata, mint engedelmes gyermeke, hajlik édes Anyja kérése szavára. Ha Mária buzgó gyermeke vagy: minden jó, ha nem, semmi sem biztos! Azért édes nővérem, ha szeretsz engemet, ha szeretted magadat, ha szeretted üdvödet, ha viszonzni akarod ama nagy anyai szeretetet, melylyel Sz. Mária irantad viseltetik: válaszd a B. Sz. Máriát örökös Urnőd, Partfogód s Anyádu. Ennél többet nem tanácsolhatok, ennél jobbat nem irhatok, ezzel a szóval mindent kimeríthetem; ha ebben követesz, mindent elértem, ha ebben nem követesz, mi sem használ.

Ugy tehát kedves nővérem! Szüleid áldásától, testvereid imáitól kísérvé, fölveszed a bér-málás szentségét, megkapod az Isten erősítő, fölvilágosító, jozanító Lelkét és ezzel megerősödvé, mint egy fölvertezt katoná fogsz hősen küzdeni egész életeden át és legyözve minden kísértést a világnak, az ördögnek, a test és rendetlen önszeretnek, ékesítve a keresztény erények díszpalástjával, végre egy boldog halál újra egyesíteni fog minden szeretteiddel azon hazában, a hol örök tavasz virul, a hol a szív csak örömet fogad magába s a melyet az Isten azoknak ígér, kik állhatatosan harcolnak.

Ezen hazában ismét örökké együtt élünk. Légy boldog J. sz. Szíve, s a B. Szűz Máriában! Szerető fivéred
S. J.

Gyerek instálom alásan...

No akkor Kleofás léssen becsületes neve s megkezdte vallatni szokott módon a kised Kleofást. A paraszt madám remegő hangon válaszolt a föltett kérdésekre s folyton pislogott, merre lesz közelebb az ajtó.

A mint a szertartás könyv szerint rá kellett lehelni a Kleofás magzatra, az öreg bácsi megemelte a lefőg habos terítőt s meglepetésében majd hanyat vágta magát, midőn a vélt Kleofást jól megtermett fogas képeben ott látta a nyitott skatulya porcellán táján mozdulatlanul tatott pofával feküdni.

Harag, bosszuság s öröm kifejezése változott amúlo arcán, míg a vendégek kirohanva, pukkadozni kezdtek a sikerült mőkán.

Lová tettel megint te kutya pap ezzel a Kleofással — mondja kipirult arccal — mert más okos ember ilyen bolond tréfát nem tesz ám! Ez egyszer azonban még sem haragszom, mert expiált a szép fogas! Eljen az inspektor!

Volt aztán országos jó kedv, virágos pezsgő élet, mely tetőfokra hágott, midőn az ujdonsult Kleofás az asztalra került. S így történt, hogy a civilizált világ keilő közepében emberevő szörnyekké lettünk, a milleji ekkliázsia fehér asztalánál.

Levelezés.

Arany menyekző Vág-Sellyén.

Vágsellye, 1898. máj 9.

A mindenható Isten igen nagy kegyelemben részesíté községünk két becsületes és mindenki által tisztelt és szeretett tagját, tek. Fekete József földbirtokost és templomatyát és nejét született Fekete Józsa urnót, mert megadta nekik érni azt az örömnapot, hogy ugyanazon helyen, ugyanazon oltár előtt jelenhettek meg f. hó 4-én, mely előtt 50 évvel ezelőtt járultak a házasság szentségéhez, hogy nyerjék el az anyaszentegyház áldása által leestett Úr kegyelmét. Az ünnepélyt megelőző napon az aranymenyekzős pár az Úrnak szolgálójától az angyalok eledelében részesült, hogy méltán járuljanak az Úr oltára elé, mint azt 50 évvel ezelőtt tevék. Az egyház áldását szent mise előzte meg, melyet Fekete Tivadar gimnáziumi igazgató Komáromból, mint a család közeli rokona mutatott be a Mindenhatónak, Szecsey Ferenc felső-turi plébános és Hojszik Imre helybeli segéd-lelkész segédletével. Szent mise után Szecsey Ferenc a csal d másik rokona megindult szavakkal üdvözölte, mely beszéd a hallgatókat melyen megindította. A beszéd után a szónok az anyaszentegyház áldását esdte le a házásokra. Az isteni tisztelet után a násznép az ünnepeltek lakásába vonult, hol gazdagon terített asztal várta őket. Ebéd előtt Feketeházy János budapesti mérnök gyermekei, mint unokák üdvözöltek a nagyszülőket. Az étlapon az arany lakodalmas pár jól talált arképe volt. Az ebéd végefelé számos pohárköszöntő fakadt: ezek számát Feketeházy János mérnök, a szegedi, komáromi és két budapesti híd tervezője, Sellye város szülöttje s az aranymenyekzősök veje nyitotta meg, utánna a rokonság részéről Fekete Tivadar üdvözölte az ünnepeltek, a jóbarátok és tisztelőik nevében Lévy Antal kir. tanácsos az idegenek legidősebbje, kit szintén csak hét év választ el az arany lakodalomtól, üdvözölte a boldog házaspárt. Ezek után az ünnepelt Fekete József mondott köszönetet a megjelenteknek s adott hálát Istennek, hogy megengedte érniök e napot. Az ebéd folyamán még számos pohárköszöntő mondatott. Délután folyamán, igen sok meghívott helybeli vendég vett részt az osonnán, s a fényes mulatságon. Most már letehetnem a tollat, de még nem, mert el nem mulaszthatom, hogy pár szóval ne emlékezzem meg az ünnepelt házaspárról, mely Sellye lakosai közt a legtiszteltek egyike. Ismeri s szereti őket mindenki, különösen a megszorultak, kik mindenkor megvizsgálatódva és fölsegítve távoztak el házukból. Mint templomatyá, az Isten dícsőségét emelendő, anyagi áldozatokat nem kímélve, mindenkor az első helyen állott. A templomban a szt. József oltár, számos zászló, az ő adományuk, a hol őszáldozatot kellett hozni, ők mindig az elsők voltak, így a Szt. Háromság szobor, egy nagyobb szabású harmónium költségeinek egy részét, valamint a temetőben épült szép kápolna, melyet sógorával boldogult Feketeházy Domonkossal építettek, szintén hirdetői áldozatkésztségeiknek. Mint az iskolaszek tagja az iskolának, különösen a szegénysorsú szorgalmas gyermekeknek szerető atyja, ezen ünnepélyük alkalmából is 200 frt alapítványt tettek a szegénysorsú gyermekek javára. És midőn mindezeket felsorolva tollamat leteszem, kérem a jó Istent, éltesse a legjobb egészségben a boldog házaspárt a rokonok örömeire, a megszorultak gyámolítására igen-igen sokáig.
Sellyei.

Ujdonságok.

Bende Imre püspök úr ő mlga e hó 4-én kezdte meg bérma-körutját; első állomása Baan volt, ahol nagy pompával és lelkes ováci-

ókkal fogadták a főpásztort a kath. hívek. Lovas banderium várta a járás határán, ahol Zamaróczy főszolgabíró üdvözölte a püspök urat, a városban felállított diszkapunál pedig Janács városi bíró tolmácsolta a polgárság érzelmeit. A templomban mondott rövid ima után, a plébániára vonult ő mlga, a hol több küldöttség tisztelettel nála. Ezután végig nézte ő mlga a tiszteletére rendezett szini előadást, melyet a kath. kör helyiségében az iskolás gyermekek adtak elő. Színre került Rudnyánszky: «A tavasz tündére» c. színműve; Maszlaghy: «Harminc év mulva» c. dramolettje; és a «Honfoglalás» c. regényes történeti színjáték. Korhü jelmezekben, telve tüzzel és lelkesedéssel mintegy 50 iskolás gyermek reprodukálta az ezer év «előtti» honfoglalást; az élethűséget pedig nem is vártuk e kis nebulóktól; mert mindnyájunk arca mosolyra derült, mikor egy 8 éves kis fiú Öcsőb hadvezér szerepében győzelmi hadjáratáról visszatérve, örömmel jelenti Árpádnak, hogy «bejárta egész Pannoniát és bizony nem hiába.» — A püspök ur meghatva nézte végig a pazar fényvel kiállított, jól sikerült előadást s 5 drb arannyal jutalmazta a növendékek iparkodását. — Este az egész városban kivilágítás volt; a faklyásmenetnél Balázsovjech György nagy tüzzel előadott beszédében adott kifejezést a lakosság hő érzelmeinek; igen szépek voltak a plébánia és a kath. kör transparentjei, amelyeket a nyitraiak előtt ismert Blasko József készített. No de annyi ünnepély, látványosság épen elég volt egy napra, mert a püspök úr másnap 1430 hívőnek osztotta ki a bér-málás szentségét az ünnepies szent mise után, amelynel pápai áldást adott a híveknek. De fáradságot nem ismerve, csakhamar az iskolába ment át a fáradhatatlan főpásztor, hol másfél órán át nemcsak hallgatta a gyermekek értelmes feleleteit, hanem maga is kérdéseket intézett hozzájuk s meggyőződött róla, hogy a gyermekek nevelése úgy valláserkölssi mint hazafias szempontból a legpéldásabb; nem hiába igazgatója az iskolának — az egyházmegyei főtanfelügyelő. a ki a püspök ur tiszteletére adott díszében remek-szép beszédben köszöntötte föl ő méltóságát, a ki innen Kosztolna-Miticre hajtattott, hogy folytassa farsasztó körutját.

Esküvő. Kratochvilla Aurél, érsekújvári takarékpénztári főkönyvelő jun. 4-én házassági frigyre lépett Trencsén-Teplicen Král Irma kis-asszonnyal.

Választmányi ülés. Nyitravármegyei tisztai segéd-kezelő és szolgaszemélyzet nyugdíj-választmánya f. hó 14-én ülést tart.

Uj hivatal. A földmívelési miniszter, az uj beosztás szerint Nyitra, Bars és Trencsénvármegye részére egy szőlőszeti és borászati felügyelőséget szervezett, melynek székhelyeül Nyitra városa lett kizemelve. Felügyelőnek pedig Katócz Simon lett kinevezve. Az eddigi felügyelő Bernhard Rezső Bereghszászra lett áthelyezve.

A mai körmenetre vonatkozólag a következő felszólalást vettük: — Szent vallásunk egyik legszebb és legkedvesebb ünnepét uljúk ma az alsó-városban — az oltáriszentség szerzésének ünnepét — az Úrnapiját. A kereszténység minden ünnepe és szertartása szép és megható, de meghatóbbat alig lehet képzelni, midőn az Úr Jézus kilép mintegy szerény rejtekekből, az oltár-szekerényéből, és a nép ezreitől kísérvé városunk utcáin körülhordoztatik, hogy áldását kiterjessze minden lakóra, minden tájra. Városunk hitelete az utolsó években némi emelkedést mutat, reméljük, hogy ezen szép egyházi ünnepély csak újabb alkalom lesz Nyitra város katolikusanak vallásos meggyőződésük külső kifejezésére is, s nemcsak részt vesznek az urnapi körmeneten, hanem a merre az Úr Jézus elhalad házaikat is feldisztatik, ablakaikat kivilágítják, miként ezt már a mult évben sok buzgó hívő megtette. Nagy-Szombatban még a másvallásuak is úgy szólnak versenyre kelve a katolikussal szoktak feldisztatni házaikat, erősen hisszük, hogy Nyitra lakoi sem maradnak hátrább. Egy polgar.

Egyleti közgyűlés és kiállítás. A nyitrai oltáregylet jövő vasárnapon, június hó 19-én délután 3 órakor a katolikus kör helyiségében (Tóth Vilmos-utca 4. sz.) tartja évi közgyűlését és ugyanakkor megnyitja első kiállítását, melyre az egylet rendes, résztvevő és jötevő tagjait tisztelettel meghívja az *elnökség*. Tárgysorozat: 1. A közgyűlés megnyitása, 2. Elnöki jelentés, 3. titkári és pénztárosi jelentések, 4. A számvizsgáló bizottság jelentése, 5. A tisztikar és az igazgató választmány választása, 6. Indítványok, 7. Igazgatói előterjesztés, 8. Az egyleti kiállítás megnyitása. A közgyűlést délután 1/2 órakor az irgalmas Testvérek templomában litánia előzi meg. Az egylet *kiállítása* a megnyitás napján valamint a következő három napon, úgymint június hó 20, 21 és 22-én a délelőtti órákban 10-12-ig, délután pedig 3-5-ig tekinthető meg. A kiállításra, mely zsengéjét képezi az egylet ezen irányu tevékenységének, bátrak vagyunk felhívni az érdeklődő közönség, nevezetesen a lelkes urak figyelmét.

Érettségi vizsgálat. F. hó 10-én és 11-én tartott meg Nyitrán az érettségi szóbeli vizsgálat. Az írásbeli, eltekintve a német nyelvet — melyet az egész osztálynak megismételnie kellett — annyiban sikerült, hogy senkit sem utasítottak vissza, csupán 3 tanuló szigorító vizsgálatra utaltatott. Szóbeli vizsgálatra bocsátott összesen 24. Az eredményt tegnap este fel 8-kor hirdették ki; jelesek: Léday Sándor np., Misik István np., Tenczer Gyula. Jól érettek: Cserenyey Jenő, Elszás János, Gross Mór, Hatala István növ. pap, Magyar Antal, Müller Arthur, Szőke József np. — Érettek: Drozdik Jenő, Dulovics Rezső, Feszty Sándor, Ludvig Géza, Pokorny István, Rakovszky Kálmán, Streihammer Antal, Szűcs Gyula np., Várallyay Ferenc és Vitsek Vilmos. Három hónapra visszautasított 4 tanuló — *Trencsénben* pedig 8-an fejeződött be az érettségi vizsga. Miniszteri biztosként dr. Vutkovics Sándor pozsonyi jogakadémiai tanár volt kiküldve. Összesen 29 ifju vizsgázott, mindannyian sikerrel; ketten jelesen: Zamaróczy Zsigmond és Weisz Lajos.

Utalványok kézbesítése. A pozsonyi posta és táviridalgazgatóság intézkedése folytán a postautalvány-összegek ezentúl a *levélhordók által a címzetek lakásán fogják kifizettetni* két krajcár kézbesítési díj fejében darabonként, de legfeljebb 10 kr. Azon magánfelek, a kik az utalványozott összegeiket a postahivatalban kívánják kifizettetni, ebbeli kivánságukat a hivatalnak írásban hozzák tudomására. Az utalványaiknak ezen külön kezeléseért *háromkr. 3 fjt raktárdíjat* fizetnek, megjegyezvén, hogy erre a célra későbbben meghatározandó naponként két órai időtartam fog rendelkezésükre állani.

Jún. 8. Nyitrán. A helybeli Szántó-féle polgári iskola sikerült ünnepélyvel ülte meg a koronázás 31. évfordulóját. F. hó 8-án a tanuló ifjuság részt vett az alsóvárosi plebánia templomban tartott isteni tiszteleten, melynek végeztével az e célra szépen feldiszipított rajzteremben folyt le a megható ünnepély. Halasy Béla tanár, ismét újabb jelet adá nemcsak kiváló költői tehetségének, melyet „A tiz szobor” című költeményében volt alkalmunk tapasztalhatni, hanem a díszítés és az alkalomszerű ideák és tervek feltalálásában is mesternek bizonyult ama tiz történelmi alak képeinek a tanuló ifjuság által való megrajzoltatásával. Kiválóan szép és valódi tehetségre mutató volt felsőges urunknak a képe, melyet Orihel Cyrill I-ső osztályú tanuló Ferraris Arthur képe után rajzolt. A szavallatok is szépen sikerültek, a mi ismét Saffárné Drumár Kornélia tanítónő érdeme. — Délután az ifjuság a zabori-zárda romokhoz vonult s kellemesen szórakozott tanárai felügyelete alatt egész estéig. *Egy jelenvolt.*

Zabori ünnep. Közmondásszerűvé vált már korunk anyagiassága. A mammon utáni örült hájsza „öncella” lett, mely absorbeál mindent. Erős akarát és a jóra fogékony lélek kell ahhoz, hogy a „lelkieknek” is aldozzék. Zaborhegy községe összeköti a jót, a nemest a hasznossal. Villákat emel és irtja a gázt, oltart emel az Úr szőlőjében. — F. június hó 5-én szentelte fel Venczell Ferenc nagyprépost, pápai praelatus fényes segédlettel és nagyszámú ájtatos hívő jelenlétében a zaborhegyi szt. Orbán kápolna ujonnan felállított, díszes oltárát. Ezen oltárszentelés alkalmából kifolyólag a zabori zardában gyűltek össze a hívők társasbedre. A hangulat kitünő és emelke-

dett volt. Tósztokban sem volt hiány; hiszen természetese ez a magyarnak, hogy gondolatjainak, szíve érzelmeinek kifejezést szokott adni. Markovics János hegyközségi elnök emelkedett szavakkal élteti a hegyközség tagjait, — méltányolja náluk a praktikus érzes és ideális gondolkodás harmóniáját. Kubinyi Endre a töle megszokott szónoki páthosszal mond köszönetet az elnöknek a hegyközség érdekében kifejtett fáradhatatlan munkálkodásáért. Dr. Bangha István szellemes és talpraesett toasztjában a hölgyekre őríti poharát. Asztalbontás után megnépesedett Zabor hegye, itt-ott tarkállott a kirándulók víg serege, hangossá lett az erdő, a madarak víg csattogásába belevegyült a hölgyek kacagása, víg danája. 4 óra felé ismét az asztalok köré gyülekezett a társaság, a már ekkor izlésesen feldiszipított kertben. — Hogy a jó kedv fokozódjék és a jelenlevők annál változatosabb szóakozást nyerjenek, Huszár István ur egy kis meglepetést tervezett és azt ez időben találta a kivitelre legalkalmasabbnak; ugyanis két léggömböt hozott s azt *Schramm, Einczinger és Liptovszky* urak közreműködésével a közeli magaslaton kibocsájtotta. Az egész vendégsereg meglepetve nézte a két léggömb felszállását, a mi — különben is csendes idő lévén — kitünően sikerült. Ezután Marci bandája elkezdte a szebbnél-szebb fülbemászó magyar nótákat játszani, mely mind jobban feltűzelte a táncot már varni alig tudó fiatalokat, s mikor egy ropogós csárdásba belekapott táncraperdült az egész arany ifjuság lassanként besötétedett, s mire kigyultak a lampionok s kellemes világosságot terjesztettek az egész kerthelyiségben, majd pedig nagyhatású tűzijátékban gyönyörködött a mulatásból ki nem fogó közönség. Eközben a teremben javában folyt a tánc, az első négyest körülbelül 40 pár táncolta. A mulató társaságnak csak az ablakon beszűrődő napsugár adta tudtul, hogy reggel felé közelednek, mire lassanként mindenki, egy pompásan sikerült mulatság kellemes emlékével hazafelé készülődött. A pénzügyi eredmény, bevétel: 79 fjt; felülfizetés 16 fjt 50 kr és 1 db. cs. és kir. arany. Kiadás: 82 fjt 50 kr. Netto maradvány 15 fjt és 1 db. cs. és kir. arany.

Évzáró vizsgálatok sorrendje. A felsőbb leányiskolában az évzáró vizsgálatok következő módon folynak le. Jún. 15. VI. osztály: Hittan, magyar, német, neveléstan, gazdaságtan. Jún. 16. V. o.: Hittan, magyar, német, földrajz, egészségtan. Jún. 17. IV. o.: Hittan, magyar, francia, történet. Jún. 18. III. o.: Hittan, magyar, német, vegytan. Jún. 20. II. o.: Hittan, magyar, számtan, termrajz. Jún. 21. I. o.: Hittan, számtan, német, földrajz. Jún. 22. VI. o.: Francia, történet, számtan, fizika, földrajz. Jún. 23. V. o.: Francia, fizika, történet, számtan. Jún. 24. IV. o.: Német, számtan, fizika, földrajz. Jún. 25. III. o.: Francia, számtan, történet, földrajz. Jún. 27. II. o. d. e.: Német, francia, történet, földrajz. Jún. 27. I. o. d. u.: Magyar, termrajz. — Torna. Jún. 29. Te Deum. A vizsgálatok a délelőtti folyamán tartatnak. — *A nyitrai róm. kath. elemi népiskolában:* Fitt-osztályok. Június hó 20-án d. e. I. b) oszt. biztosok: Huszár István és Kostyál Pál, d. u. II. b) oszt. biztosok: dr. Dudek János és Paschek Viktor. Jún. 21. d. e. II. a) oszt. biztosok: Feitscher Ernő és Kubinyi Endre, d. e. I. a) o. biztosok: Arnold Balint és Freissberger Viktor, d. u. III. IV. V. egyesített osztály, biztosok: Paschek Viktor és Pelesárszky Ananias. Jún. 22. d. e. III. o. biztosok: Vagner József és Huszár István, d. u. IV. o. biztosok: Horvát Sándor, Horváth József és dr. Thuróczy Karoly. — *Leányosztályok:* Június hó 20-án d. e. I. a) oszt. biztosok: Feitscher Ernő és Vagner József, d. e. I. b) o. biztosok: dr. Bangha István és Kubinyi Endre, d. u. II. a) o. biztosok: Freissberger Viktor és Huszár István. Jún. 21. d. e. III. o. biztosok: Bohunka Géza és Kostyál Pál, d. e. 10 órától óvoda biztosok: dr. Bangha István és Bohunka Géza, d. u. II. b) o. biztosok: dr. Dudek János és Skoluda Lajos. Jún. 22. d. e. IV. o. biztosok: Czeizel Gábor és Zongor József. A vizsgák d. e. 8 órakor és d. u. 2 órakor veszik kezdetüket. Nyitrán 1898. június hó 4. *Nécsy Endre*, isk.-széki elnök és igazgató.

Új sétat hely. A szépitő-egylet munkaságnak újabb jelet adta, a mennyiben a malatagyártól egészen a vámházig egy szép utat létesített, csak az ár, hogy a hozzáférhetőség egy kissé körülményes, és a vámháznál vége szakad.

Új menetrend a nyitra-galgóc-kutti-vonalon. F. hó 9-én történt meg a nyitra-galgóc-kutti vonalnak műszaki s rendőri bejárása, s tegnap jun. 11-én adatott át az egész

vonal a közforgalomnak, mely a Jablonic és Nádas között lévő tunnel miatt tudvalevőleg hiányos volt. Tegnap óta ezen a vonalon egészen új menetrend lön életbe léptetve, melylyel az *előbbi menetrend teljesen kiküszöböltetik*. Az új menetrend a következő: (Tót-Megyer-Privigye közt marad a régi:)

	Reggel	D. e.	D. u.
Nyitra	ind. 6.30	9.50	3.44
Sarluska-Üzbégh	" 6.44	10.04	4.04
Elecske	" 7.01	10.20	4.27
Récsény	" 7.09	10.28	4.39
Galgóc	" 7.31	10.48	5.06
Lipótvár érk.	" 7.40	10.57	5.22
Lipótvár ind.		11.24	5.37
Nagy-Szombat érk.		11.54	5.58
		délután	este
Nagy-Szombat ind.		12.25	8.05
Bogdány-Selypóc ind.		12.48	8.28
Bélaház	"	1.08	8.47
Nádas-Szabolmány	"	1.32	9.15
Jablonic	"	2.21	10.00 4.10 r.
Szenic	"	2.54	4.32 "
Királymajor	"	3.22	4.56 "
Bür-Szt.-Miklós	"	3.37	5.11 "
Sasvár	"	3.53	5.24 "
Kutti érk.	"	4.14	érk. 5.45 "
	<i>Visszafelé:</i>		
	Reggel	Délben	Este
Kutti	"	6.05	12.35 8.15
Sasvár	"	6.28	12.58 8.38
Bür-Szt.-Miklós	"	6.49	1.19 8.54
Királymajor	"	7.09	1.38 9.12
Szenic	"	7.28	1.55 9.31
Jablonic	"	8.04	2.31 10.05
Nádas-Szabolmány	"	8.53	3.20
Bélaház	"	9.19	3.47
Bogdány-Selypóc	"	9.38	4.07
Nagy-Szombat érk.	"	10.02	4.30
	Reggel		
Nagy-Szombat ind.	7.41	10.45	
Lipótvár érk.	8.12	11.04	
			Este
Lipótvár ind.	8.25	11.40	6.00
Galgóc	"	8.33	11.52 6.12
Récsény	"	8.50	12.21 6.43
Elecske	"	9.05	12.41 7.05
Sarluska-Üzbégh ind.	9.20	1.06	7.30
Nyitra érk.	9.35	1.30	7.55

A gróf Königsseg család nyári tartózkodására Pruszkára érkezett. Az udvarral összeköttetésben álló mindenkivel szemben szoretremeléstől tanúsító főúri család — írja tudósítónk — nagy ovációval fogadta Pruszkának apraja-nagyja. Legérdekesebb volt a fogadtatás a gróf Königsseg Paula által mult évben alapított óvodában. Az egész főúri család — úgy az idősb, mint a fiatal grófi család — megjelent az óvodában, maguk akarván meggyőződést szerezni a haladásról. Az apró esepő diáculusok egész programmal — magyar szavallatok és dalokkal — lepték meg a jótékonyágáról, nemeslelkűségéről megveszerte ismert alapító grófnőt, Königsseg Paulát. Az egyes kis szereplőket zajos tapssal jutalmazták meg a jelenlevő vendégek, akik között ott volt a helyb. pleb. és a szerzetesrendűek stb. A főúri család alig bírt uralkodni mely megindulásán. A program minden pontja rendkívül kedves élvezetet szerzett a jelenvolt magas vendégeknek, és az irgalmas testvérek által vezetett óvoda életrevalóságának és korrekt szellemének cáfolhatlan bizonyítékát szolgáltatatta. Másnapra az óvodaköteleseket mind, körülbelül 110-et megvendégelte a grófnő, ezáltal ismét egy szép virággal gazdagítván a nemeslelkű, vallásos főúri család jótékonyágának koszoruját. A grófi család urnapi körmeneten Pruszkán résztvett — baldachinum után menve — az összes mintegy 30 főre menő szolgaszemélyzetével, példát adván ezáltal a szegény, de buzgó népnek. Áldás kiserje a grófi család ittléte minden pillanatát. — R.—

Kerületi jegyző. A f. hó 7-én Kasszán megtartott tavaszi kerületi gyűlésen *Ferényi Ferenc* fegyintezeti lelkész lett megválasztva kerületi jegyzőnek titkos szavazás mellett, 6 szavazattal 1 ellenében.

Eltűnt gyermek. Alsó-Szűcs községéből (Trencsénm.) a múlt vasárnap egy 15 éves fiú nyomtalanul eltűnt. A csendőrség mindenféle keresi, eddigelé azonban nem tudtak a nyomára járni.

Trencsénmegye ált. tanítóegyesülete f. hó 27-én tartja első nagygyűlését Zsolnán. A résztvevők nagyrésze Teschenbe és környékére is fog kirándulni az ottani ipartelepek megtekintése céljából.

Barsi hírek. Divald Béla erdészt a földmívelési miniszter a zsarnócai erdőhivatalhoz főerdészszé nevezte ki. — Sefcsik Ferenc Bars megye levéltárosa Győr város levéltárosa néveztetett ki. — Razgha Ernő névedí földbirtokos eljegyezte Taubinger Ágoston nagy-tőrei földbirtokos leányát, Ilonát. — Id. Rudnyánszky Titusz bars-endrédí birtokát 93000 forintért megvette Hetzer Gyula deméndi földbirtokos. — A belügyminiszter megengedte, hogy dr. Dusinszky József zsarnócai kör- és tb. járási orvos, valamint dr. Ehrenfeld Lipót jános-gyarmathi körorvosok a f. hó 5-én a budapesti szent István-kórházban kezdődő trachoma-tanfolyamban állami költségen részt vehessenek.

Áldozatkész hazafiság. Trencsénmegye értelmiségének bizonyos részét sokszor azzal gúnyolták, hogy a hazafiságot csak ajkain hordja, de a hol magyar nemzeti célra áldoznia kellene, ott vissza vonul, szóval csak szájjal s nem egyuttal tetteiben is hazafias. — E gúnyt most fényesen meghazudtolja a F. M. K. E. trencsénmegyei választmány titkárnak Krasznayánszky Károlynak jelentése, ki a többi közt az Egyesület perselyben tizenhat krajcár, a puchói főszolgabírósnál lévő perselyben 80 kr., egy *papiros* forint és 9 darab *régi hatos* találtatott, a trencséní főszolgabírósnál lévő persely tartalma 15 krajcár, az alispáni hivatalban meg eppenséggel 5 krajcárra rugó kincs találtatott. — A Finke központi vezetősége — mint halljuk — külön köszönő levélben fogja leróni a buzgó támogatók iránti halálját s a titkár e címen fizetés emelést fog folytatni.

A csacai választókerületben a választók névjegyzékének kiigazítása, mint nekünk írják, megtörtént Szeghy János főnöksége mellett. Segédkeztek neki dr. Hübsch Adolf és Csacsala János jegyző. A belügyminiszter áprilisi rendelete bekübe volt nekik, ők a tavalyi cenzushoz ragaszkodtak és 2 frt 50 krt vettek irányadónak. A csacai választókerületben a legmagasabb cenzus vétetett, noha már Viszokán — mely nem tartozik e kerületbe — 1-22 volt a cenzus. Minden utkaparót, váltóórt, vasuti szolgát irtak be. Hiába volt minden felszólamlás, Szeghy János így akarta. A segédjegyzőket pl. Baltay Géza, Pongrác felvette, míg sedélekészeket kihagyott. — Ez túrhetetlen állapot. Szeghy főbíró azt mondja, hogy a liberálisok úgy tartják fenn magukat, a hogy tudják. A néppárt kell, hogy e jogfosztást magáévá tegye és keresen orvoslást.

Az emberi gyomor. Hogy egy egészséges ember hatvanéves koráig mennyi ennivalót fogyaszt el, azt kiszámította az a bizonyos angol tudós a ki emberemlékezet óta nehéz problémák kiszámításával szórakozik. E szerint ha mindennapra 250 grammnyi hús fogyasztást számítunk s egy ökör összes ehető alkatrészei átlag 250 kilogramm súlyúak, akkor 60 év alatt egy 20 marhából álló gulyát fogyaszt el a jó gyomru ember s hozzá 15.000 kilogramm kenyeret, melynek 400 köbméter a térfogata. Ez csak a marhahús, a gulyához egy szintén 20 tagból álló disznósorda is járul, azonkívül két vasuti kocsis burgonya, 10.000 tojás és rengeteg sok szárnyas állat. Az olyan ember, kinek nem nagyon keserű az élete 4500 kilogramm cukrot, 750 kilogramm sőt, egy másfél köbméter térfogatú almát s ugyanannyi körtét, narancsot és szilvát eszik meg. Ezekhez

még egyéb csekélységek is járulnak, úgy hogy egy jó gyomru embernek összesen hatvanezer kilogramm súlyú táplálék kell, hogy hatvan évig éljen.

Zsidó komaság. Egy magdeburgi zsidó, a ki a német császárhoz intézett folyamodványában engedélyt kért, hogy hetedik fiának a Vilmos nevet adhassa s komál a császárt jelenthesse be az anyakönyvvezetőnél, hivatalos uton azt a választ kapta, hogy a legfelsőbb név nem szerepelhet a Mózes-vallású gyermekek bemutatásának tanujaként az anyakönyvben. Az illető apa, most ezt a határozatot közzé teszi az Allg. Isr. Wochenschriftben, hogy hitsorsosait hasonló hiábavaló fáradozástól visszatartsa. Köztudomású, hogy a német császár szívesen elvállalja a keresztapaságot minden családnak hetedik fiúgyermekénél... de csak a keresztényeknél, a kiknél keresztység létezik, ellenben a zsidóknál nincs keresztység, nincs is tehát keresztapaság.

Elkeseredésükben New-Yorkban spiritisták-klub működik, amely a minap nagy ülést tartott és a spanyol-amerikai háborúról kérdezősködtek a mozgó asztaltól.

Ime a beszélgetés:
— Elfoglalják-e az Egyes.-Államok Havánát?
— Nem.
— Bombázzák-e majd New-Yorkot?
— Igen.
— Megnyílik-e Havana kikötője újra a kereskedelemnek?
— Meg.
— Ki győz a háboruban?
— Spanyolország?
— Mi lesz Kuba sorsa?
— Kuba szabad, független gyarmat lesz.
A Spirit-club tagjai „Jerendelték“ az ünnepi lakomat és a kerek asztalt — elégették.

Közgazdaság.

Tejgazdasági tanfolyam. A földmívelésügyi m. kir. miniszter f. évi július hó 10-től bezárólag augusztus hó 10-ig a *sárvári* és a *gödöllői* tejgazdasági iskolán összesen 40 néptanító számára negy hetes tejgazdasági tanfolyamot rendez. A tanfolyamra felvett néptanítók 50 forint átalányban fognak részesülni. Felhívtnak a néptanító urak, hogy folyamodvényaikat, koruk igazolásával és a tanfolyam megnevezésével, melyre magukat felvételni kérik, folyó évi június hó 18-ig a *nyitramegyei tanfelügyelői hivatalhoz* nyújtsák be.

Kertészeti tanfolyam. A földmívelésügyi m. kir. miniszter f. évi szeptember hó 1-től bezárólag szeptember hó 15-ig a *keszthelyi* és *kolozsmonostori* gazdasági tanintézetben 20—20 tanító, *Ada, Algyógy, Csákovár, Kecském, Lugos* és a *pápai* földmívelés iskolákon 15—15, összesen 130 néptanító számára két hetes kertészeti tanfolyamot rendez. A tanfolyamra felvett néptanítók 40 frt átalányban fognak részesülni. A tanfolyamra csak azon néptanítók vétetnek fel, kik múlt évben rendezett gazdasági tanfolyamot jó sikerrel végezték el. Felhívtnak a tanító urak, hogy koruk igazolásával, a tanfolyam megnevezésével, melyre magukat felvételni kérik és megnevezésével, hogy ez ideig milyen gazdasági vagy kertészeti tanfolyamokon vettek részt, — folyó évi július hó 5-ig a *nyitramegyei kir. tanfelügyelői hivatalban* nyújtsák be.

Állati fertőző betegségek. A földmívelési miniszter által kiadott legújabb értesítőben következő állatbetegségek fordultak elő. *Nyitramegyében*: Lépfene: Kolon 1 udv., Tót-Dió 1 udv. — Veszettség: Felső-Vásárd 1 udv., Könyök 1 udv., Molnos 1 udv., Sarló-Kajsza 1 udv., Turóluka 1 udv., Ürmény 1 udv. — Takonykór és bőrféreg: Miava 1 udvar. — Sertésorbánc: Miava 1 udv., Pásztó 4 udv., Vágújhely 1 udv. — Sertésvész: Alsó-Atrak 2 u., Alsó-Vásárd 1 u., Csekéj 3 u., Diéske 1 u., Egerszegh 2 u., Elecske Felső-Atrak, Felső-Elefánt, Fornószegh, Kálaz 1 pusztá, Körtvélyes 2 udvar, Lakács, Lipovnok, Maniga 2 udv., Moraván, Nagy-Cétény, Nemes-Pann, Ny-Novák, Szenic 3 udv., Szottina, Úzbégh, Tót-Sóók. — *Trencsénmegyében*: Veszettség: Lédéc 1 u. — Takonykór és bőrféreg: Ribény 1 u., Zay-Ugróc 1 udv. — *Bars megyében*: Lépfene: Zsitva-Gyarmat 1 udv. — Veszettség: Garam-Kelecsény 1 udv., Verebély 1 udv. — Takonykór és bőrféreg: Nemes-Oroszi 1 udv. — Sertésorbánc: Csiffár 11 udv., Tild 3 udvar. — Sertésvész: Zsemler 23 udvar.

Irodalom.

Szmida Lajos városunk szülötte, itt végezte a középiskolai tanulmányokat, itt kezdette meg közigazgatási pályafutását, már ifjú korában sokat írogatott a Dombayék lapjába, később valamennyi helyi és szomszédos vidéki lapba, míg végre elérte azt, hogy a Budapesti Hírlap elfogadta dolgozatát. 1884-ben Budapestre ment és az Egyetértésnél nyert alkalmazást, innen az országos statisztikai hivatalnál, majd a Temesbégavölgyi vizszabályozó társaság kormánybiztoságánál alkalmaztatott Torontálban és Temesben. Egy-két cikke feltűnt idősb Ormós akkori főispánnak és megválasztotta Temesben megyei számvevőnek, hol ma mint főszámvevő működik. Nagyb. dolgozatai közül valók az 1881-ben megirt: „Nyitramegye székházának 100 éves története“, 1884-ben megjelent: „A segesvári csatamező, Petőfi Sándor sirja“ című röpirata, mely akkoriban általánosan feltűnt, 1885-ben megírta „Béi Mátyás polyhisztor élete és munkái“ című történelmi tanulmányát, melylyel a delmagyarországi muzeum társulatnál rendes tagsági jogot nyert és most újból egy kötettel áll elő „Álom képek“ című művével, melynek első kiadása már fogytán van, s a jövő évben a második kiadást fogja elérni. A könyv ára 1 frt, kiadta a Csanádegyházmegyei könyvnyomda igazgatósága, kapható ugyanott.

A „Le progrès“ e heti száma igen változatos, gazdag és értékes tartalommal jelent meg. A párisi világkiállítás közeledésével a „Le Progrès“ iránt a legnagyobb mértékben növekszik az érdeklődés, mert e *magyar és német magyarázó jegyzetekkel ellátott, illusztrált francia heti lap* módot nyújt mindenkinek, ki a francia nyelv leg-
elemibb fogalmait bírja, hogy rövid idő alatt a francia nyelvet és annak sok sajátosságát, szólás módjait a lehető legnagyobb könnyűséggel elsajátíthassa. Előfizetési ára negyedévenként 2 frt. Az előfizetési pénzek a „Le Progrès“ kiadóhivatalába: Budapest, VII., Kertész-utca 50. küldendők.

***** CSARNOK. *****

A kasszai plebánia története.

Közi: Dr. Chorényi József.

A *kasszai vár* a Vág völgyben épült régibb várak egyike. Említettük már a XIII. században mint Smaragdus gróf birtoka, majd Csák Máté kezére kerül; ennek leveretése után pedig királyi tulajdon. Zsigmond király Stibor vajdának ajándékozta, Mátyás pedig 1462-ben Magyar Balásznak, ki tőle praedicátumát is vette: *de Kassa*. Zápolya Jánostól I. ső Ferdinánd király vette el, s 1528-ban Petróczy Pálnak adományozta. Petróczyék egészen 1670-ik évig bírták. A Wesselényi-féle összeesküvés részesei a kasszai várat szemelték ki I. Lipót foghelyül, ha t. i. sikerülend őt elfogni, a hol mindaddig zárva tartották volna, míg a magyaroknak minden kívánságát nem teljesíti. (Pauler Gy. Wesselényi F. nádor és társainak összeesküvése. I. 108. l.) Fölfedeztetvén az összeesküvés, Petróczy István, Kassa akkori ura, Erdélybe szökött és a várat Eszterházy Pál császári tábornok 1670. nov. 16. bevette s lerontotta. (u. o. II. 183. l.) A lefoglalt kasszai uradalmat a királyi fiscustól cserébe más uradalomért gróf Lippay kapta, később pedig házasság útján Illésházy és Mottesiczky családokra szállott, (Korabinsky J. M. Geographisch-historische Lexicon von Ungarn 87. l.) Most lédeci Schenk Adolf örökösei bírák.

¹ Dr. Pechány A. Kalauz a Vág völgyben 54. l. — Azonban I. ső Károly 1330. aug. 22-én Kasszát új várnak mondja: „*ipsi castro novo nostro Karcha*.“ (Fejér Cod. Dipl. VIII. 3. 452. 1)

Kassza mezővároska talán egykoru a várral és plebániája is jó régi lesz. Mikor és ki által alapított, azt mély homály fedi. Okmányok után indulva első ismeretes plebánosa *András*, ki 1509-ben egy, János illavai plebános előtt kötött szerződésnél mint tanu szerepelt. Hasonló minőségben említették ugyanezen okmányban *István* nevű káplánja is. *András* még tíz év múlva is (1519.) Kasszán működött. (L. Sztárek *Protocollum Abbatum et Parochorum Trenchiniensium* 375. l.) Ez az egyedüli, reformatio előtti időből ismert kasszai plebános.

Alig van kétségem, hogy Kassza és Illava körülbelül egyszerre lettek lutheránusok. Ami erre a véleményre vezet, az ama körülmény, hogy *Ostrozyth* és *Petróczy* családok kezdetől fogva, hogy szomszédok lettek, mindvégig legnagyobb barátságban éltek, rokonságban voltak és mindig egy és ugyanaz politikai párton állottak. Bár *Ostrozythék* rendszeren hosszabb ideig kitarítottak az udvar mellett, dacoltak az ellenzékkel: végre mégis csak ott találjuk őket, a hol *Petróczyék* kezdetől fogva voltak t. i. a fölkelőknél. Ezen benső viszonyból következtetem, hogy egyszerre vallást is változtattak. — Kassza, úgy mint Illava 1560. körül befogadta Luther tanát, vagy is elfogadtatta vele a földesura. De nyomósabb érveim is vannak erre.

1579-ben, sz. Margit napján, *Petróczy Miklós*, *János* és *István*, mint a kasszai egyház adományozói (*collatores*) és kegyurai, a következő tartalmu oklevelet állították ki: tekintetbe véve tisztelendő *Ugrocenus János* kasszai plebánosnak vallásosságát, kötelességűségét és azt, hogy tizennyolc év óta, megszakítás nélkül, nagy lelki haszonnal működik közöttök, a plebániái malom fölött és a patak mellett fekvő közönségesen *Knazská nívának* nevezett földön létesítették (*curavimus . . . constituere*) házat, pajtát, udvart, szóval *curiat* az ő (t. i. *Ugrocenus*) összes örökösai számára, hogy azt örök időken át bírják mint szabad telket (*libertini*) és ennek fejében a kasszai plebánosoknak (*successoribus plebanis*) évente 50 magyar denart fizessenek. Ezen intézkedésük megtartására a kegyurak úgy saját utódjaikat, valamint a jövődöbéli kasszai plebánosokat is kötelezik. Miután egyházi vagyonról volt szó, püspöki megerősítésre is volt szükség, ami meg is történt *Mossóczy Zakariás* váci püspök és nyitrai helynök által 1579-ki jul. 17-én.

Mit mond ez okmány? Az 1766-ki *visitatio*, melynek idejében a szóban levő telek már ismét a plebánia birtokában volt, úgy értelmezi az okmányt, hogy abban *Petróczyék* az eddig tulajdonukat képező telken egy szabadost telepítettek le és a telket annyiban ajándékozták a plebánosnak, a mennyiben a szabados köteleztetett a plebánosnak évente 50 magy. denart fizetni. Az 1830-ki *visitatio* pedig egyenesen azt tartja, hogy a telket a plebános kapta. *Joannes Ugrocenus*, — ezek a *visitatio* szavai — *cui ob praeclara merita . . . haereditarii Domini contulerunt supra molam parochialem domum, hortum, et agros, ipsi et successoribus usuandum in perpetuum*.

En más véleményben vagyok. Az a telek, melyen a kegyurak házat, pajtát stb. építettek *knazská nívának* nevezetett, tehát joggal lehet felténni, hogy ez már azelőtt is papi, plebániái tulajdon volt, a mint a neve is mutatja. Azután, a kegyurak ezt a telket *Ugrocenus János*nak és örökösöknek — tehát nem mint plebánosnak — engedték át; örökösök (*haeredes*) alatt pedig plebános-utódokat semmi esetre sem szabad érteni; plebániákat nem lehet örökölni. Ez annál is világosabb, mert az okmányban, a hol a fizetendő évi censusról van szó, ez áll: „*ut et Ipse* (t. i. *Ugrocenus*) *et ipsius haeredes successoribus Plebanis . . . solvant*“. Tehát, ha *Ugrocenus* életében elhagyná kasszai plebániáját, a nevezett telket továbbra is megtartja, valamint örökösai is, csak censust köteles fizetni a plebános utódjának.

Vagyis röviden: a telek a plebánia tulajdona marad, örök haszonélvezői *Ugrocenus* és örökösai lesznek, kik ezért az időszerinti kasszai plebánosnak 50 denart fognak fizetni évente.

Különbén én az egész processust így képelem magamnak: *Ugrocenus* lutheránus, házas és családos ember volt; gyermekei jövőjéről gondoskodni akarván, megkérte a kegyurakat szakítsanak el a plebániái birtokból, egyrészt alakítsanak belőle szabad telket és adják át neki és gyermekeinek örök haszonélvezetbe, a plebániának fizetendő évi census mellett. *Petróczyék* szívesen meghallgatták kedvelt papjuk kérését, és a püspöki hatóság, miután némi kárpótlás biztosított — esetleg nagyobb rossz kikerülése végett — szintén megadta beleegyezését. Ne hozzon zavarba bennünket, hogy házas, lutheránus pappal áll szóba katolikus püspöki helynök, vagy, hogy lutheránus pap kath. püspökhöz fordul plebániája ügyében: akkori időben a lutheránus papok még teljesen a kath. püspökök joghatósága alatt állottak, és ezek nem is voltak hajlandók kibocsátani őket kezükből, egyrésztől jogfentartás szempontjából, másrésztől, mert így többet tehettek a reformatio meggátolására, módjukban állván közvetlen befolyást gyakorolni a megtévedettekre. Sok pap inkább tudatlanságból, mint sem konokságból csatlakozott Luther táborához.

Hogy *Ugrocenus* elpártolt a régi egyháztól elég bizonyíték az, hogy 1585-ban *Trencsénben* lutheránus papok között találjuk. (L. Sztárek i. m. 511. l.) Kasszára, mint a fenti okmányból kitetszik, 1561-ki évben jött; itteni működésének végideje ismeretlen.

Ugyilátszik azonban, hogy 1585-ben már nem élt, vagy máshova költözött; mert ez évben az egyház kegyurai, *Petróczy Miklós*, *Ostrozyth Miklós*, *Jakusith Imre* és *Madosányi János* (ez utóbbi három nem tudom mily címen) a várnai születésű *Smiccus András*t, talán a volt illavai plebános *Smiccus Antal* fiát, *Wittenbergába* küldték ordnatióra és pedig a kasszai egyház számára. (Fabó A. Monum. Evang. A. C. in Hung III. 113. l.) 1590-ben ugyanoda küldte *Petróczy István Felicis Márton*t, hogy diakonusnak avassák fel. Meg kell említenem, hogy a lutheránus *Petróczyak*, miután váruk a plebániái templomtól jó $\frac{3}{4}$ arányra esett, s különben is lévén ez az akkori nagy uraknál szokás, várukban házi kapulnát rendeztek be, melyben a kasszai plebánosnak kellett végeznie az isteni tiszteletet, miért is udvari (*aulicus*) plebánosnak nevezetett. A plebániái templomban ilyen időben a diakonus (káplán) végezte az isteni tiszteletet. 1593-ban kasszai plebánosnak említették *Artopaeus János*, ki 1610. a zsolnai zsinaton is részt vett. (Fessler J. A. Die Geschichte der Ungern. VII. 684. l.) Majd *Nicolai Miklós* és *Lazius Mihály* (1629.) neveivel találkozunk. (Fabó A. i. m. III. 114. l.) Közvetlenül 1645. előtt, mely évben *Trencsénbe* távozott, *Hadik Jónás* vezette a kasszai plebániát (Holuby I. L. Versiky 16. l.); utána még *Kalinky Zakariás* († 1656.), *Gaszar Mátyás* és *Sartoris András* következtek 1672 ig.

1635-ben nagy felhőszakadás következtében, oly nagy vízmennyiség jött le a hegyekről, hogy a templomtól nem messze folyó patak az egyház szentélyét alámosta és egy részét leszakította. Ezen eseményhez tanulságos népmonda fűződik. Ugyanis — így mesélik — történt egyszer, a kuruc háborúk idejében, hogy az akkori kasszai lutheránus prédikátor leszedetvén a főoltártól a bold. Szűz képét, azt egy ló farkához kötötte és a község utcáin addig hurcoltatta, míg darabokra nem szakadt. Nagy diadalt ült, hogy az átkozott pápisták ezen bálványát — mint mondá — a jámbor keresztények (t. i. a lutheránusok) épülésére oly alaposan megsemmisítette. Alig történt ez, és a prédikátor halálosan megbetegedett, s meghalt. Holt testét kívánságához képest a főol-

tár mögé temették el. De mi történt? Rövid idő múlva, a kasszai patak egy felhőszakadás következtében óriásilag megdagadván, leszakítja a templom szentélyét, és az ott eltemetett predikátornak holt tetemét, az egész község szemellettára a Vágba sodorja. Sokan az Isten büntetését látván ebben, visszatértek a kath. egyházba. — Különbén ezen katastropha emléke a régi templom diadalívén is meg volt örökítve a következő *chronostichonban*: „*qVoD Ivata: aqUa: abrIpUit: DeVota: CVra: reDIntegraVI!*“. (Can. Visit. a. 1830. 14. s. kk. II.) A megrongált szentélyt a hivek, gyűjtés útján szerzett pénzen csakhamar helyre állították, mely célra *Trencsén városa* is 2 frtot adott. (L. Sztárek i. m.)

Petróczy István szökése után, *Sartoris András* predikátor még két évig tartotta magát Kasszán. 1672-ki év tavaszán neki is kellett mennie, és u. év május 29-én már katolikus plebánost találunk helyén. Ez nem más mint az apostolilelkű *Bartovicz Tamás*, ki *Pruszkán* már 12 évig plebánoskodott és Kasszán még majdnem 40 évig működött. Bizonyosan csak eltévedett lelkek örök üdve vezette őt ide a már katolikus pruszkai plebániáról. Tőle származik a legrégebb anyakönyv, melyben plebániája jövedelmeit is följegyezte, a mint azok voltak, mikor Kasszára jött.

Mennyi szántóföldje volt a plebániának, miután a lapnak, melyen följegyezték, fele hiányzik: nem tudhatni. A plebános többi jövedelme: 1. Kasszán volt hét jobbágya, kik ígás és kézi munkát végeztek, s ajándékot adtak; 2. egy szabados a plebániái malom fölött (l. fent), ki évente 50 denart fizetett; 3. egy malma a kasszai patakon, melyből évente 156 korec vegyes gabonát, 26 k. tiszta búzát, négy hízlalt sertést és a köles és a só vámjának $\frac{2}{3}$ -át kapta. A malom főtartásáról az egyház gondoskodott. 4. A kasszai kástélyból egy évre 13 frt húsa és 208 itce bor járt ki neki. 5. Párberéből: *Kasszán* minden telek után két napot szántottak, de gabonát nem akartak adni, bár kötelesek lettek volna; *Tunecsiéről* 40 k. búzát, ugyanannyit *Lédecről*; *Nagy-Várallyáról* (Nagy-Podhragy) 32 k. zabot, *Kis-Várallyáról* 24 k. zabot, *Kopeceől* 7 bárányt kapott. *Nozdovicről*, a hol csak nemesek laktak, semmit sem kapott, mert ezek arra hivatkoztak, hogy ők az őszes ily nemű terhek váltásául a *Pod Hradistom* nevű, 80 k-nyi szántóföldet adták a plebániának. *Klobusic* hiányzik az összeírásból.

A templomnak is voltak földjei Kasszán meg *Lédecen*, itten az ugynevezett *seickove* vagy *voskove role*. Az iskola a plebánia telken állott, az országot mellett, ugyanott, a hol most is áll.

(Vége köv.)

KERESKEDELMI tanfolyam.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy f. évi július hó elején

kereskedelmi tanfolyamot

nyitok, melyben naponkénti két órában az egyszerű és kettős könyvvitelt, szépirást, fogalmazást és kereskedelmi számtant fogom tanítani. A serdültebb ifjúságot két külön csoportban, nem szerint elválasztva, fogom oktatni. Midőn a n. é. közönségnek szives figyelmét ezen tanfolyamra felhívom, kérem, hogy bővebb felvilágosításért bizalommal sziveskedjék hozzám fordulni.

Nyitrán, 1898. június 12-én.

Kiváló tisztelettel

Erdélyi Lipót,
okl. főlelemtanító.

Egyházi és egyleti zászlók

Kitüntette: Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879. Deés 1879. — Budapest 1885., 1896.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára

Oberbauer Alajos utóda

József főherceg és Klotild főhercegné asszony ö császári és királyi fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, Váci-utca 14-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaikat

a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

= MISERUHA K A T, =
Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat.

Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egy-
 leti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket.

Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltár-
 gyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el.
 Nagy választék arany, ezüst és selyemhímzésekben, valamint hímzett egyházi ruhákban.
 Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. 2-52.

Műhímezés

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon).

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utca 4.

	Korona
Évi bevétel	27,500.000
Kiutalt nyereségrészek	150,000.000
Vagyon	220,000.000
Halálesetek folytán kifizetve	450,000.000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása díj-
 fizetések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadha-
 tatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborubizto-
 sítás népfölkelők részére.

Dijtáblázatok kívánatra küldetnek.

Főigazgató Nyitrán: **KRAUSZ B. FIAI** Városház-tér 4.

Szőlőtrágya-kompozíciót

és szőlők alá való **mindennemű műtrágyá-
 kat** elismert kitűnő minőségben ajánl

A „HUNGÁRIA”

műtrágya, kén-sav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, Váci-körút 21.

Részletes utasításokat kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.

A női szépség

fenntartására és emelésére a legkitűnőbb szer:

Cornélia-arckenőcs

(törvény által védve).

mely az arenek üde, meglepően tiszta fiatalos színt kölcsönöz, a mit semmi más szerrel elérni nem lehet, kitűnő szer: májfoltok, szeplők, pattanások, pörselemek (mitesser), túlvörös arc és a bőr minden tisztatlansága ellen, a sárga vagy barna arcórt va-
 kító fehérré teszi.
 Egy kis tégely ára 1 korona. — Egy nagy tégely ára 2 korona. — Ezen közkedvelt szer kap-
 ható:

LESZKOVÁCZ MILETA

„KORONA” című gyógyszer-tárában

Ó-Verbászon (Bácska), 150.

Postai megrendeléseknél finom pouderek, szappanok és illatszerek hozzácsomagolásra ajánl-
 tatnak.

== Vizonteladók kerestetnek. ==

Főraktárak Budapesten: Török József gyógyszer-tára
 Király-utca 12. és dr. Egger Leo gyógyszer-tárában
 Váci-körút 17. sz.

Weisenbacher János
 szőlőtelep-tulajdonos és cognac-gyáros

Salgó-Tarjánban

ajánlja valódi

BOR-PÁRLATÁT,

mely egy és két vöröskeresztes jelvényű címlappal ellátott eredeti töltésű palac-
 kokban

Sarlay Ádám

jó hírnevű fűszer-üzletében Nyitrán kapható.